

A KERESKEDELMI JOG- ÉS ISMERETEK TÁRA

— FOLYÓIRAT. —

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS: DR. RÓTH PÁL ÜGYVÉD.

A lap szellemi részét illető közlések a szerkesztőségbe, az előfizetési pénzek és fel-
szólalások a kiadóhivatalba küldendők. — Hirdetések a kiadóhivatalban árszabás
szerint vétetnek fel. — Kéziratok nem adatnak vissza.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	SZERKESZTŐSÉG:	KIADÓHIVATAL:
Félévre . . . . . 3 frt.	Budapest, V., Váci-körút	Mezei Antal Budapest,
Egész évre . . . . . 6 frt.	46. szám.	V., Gizella-tér (Haas-palota).

— Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. —

Adalék a tömeggondnok jogi állásához.

Alább közlünk egy jogesetet (l. a különfélék rovatát), melyben a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvény-
szék Dr. K. J. tömeggondnokot a közadós panasza foly-
tán tömeggondnoki tisztétől elmozdította azért, mert ez a
közadóstól díjlevelet állíttatott ki magának azon esetre,
ha közbenjárása folytán a csőd megszüntetését kieszközöl-
nie sikerülend. A törvényszék a tömeggondnok ezen el-
járásban *súlyos kötelességszegést* látott, mert — ugymond —
a tömeggondnok a közadóssal szemben a hitelezők összes-
ségének érdekeit képviselni tartozik és működéséért,
melyet birói megbízás alapján teljesít, tömeggondnoki
díjain kívül más jutalmat vagy ígéretet sem nem kérhet,
sem el nem fogadhat a nélkül, hogy hivatalos kötelessé-
gével összeütkezésbe ne kerüljön.

A budapesti kir. ítélőtábla az elsőbíróság végzését
megváltoztatta és a tömeggondnok elmozdításának helyét
nem látta, mert a csődtörvény 104. §-a szerint a csőd-
bíróság a tömeggondnokot csak az esetben mozdíthatja
el, ha az kötelességének pontosan meg nem felel, mely
eset ezuttal fenn nem forog.

A fenforgó kérdés megítélésénél mindenekelőtt tisz-
tába kell jönnünk azzal, hogy a tömeggondnokság a bi-
róság által az ügyvédre ruházott *külön tisztség*, melynek
körvonalait a csődtörvény stricte meghatározza. A tömeg-
gondnok ugyanis a csődtörvény 100. §-a értelmében a

tömeghez tartozó vagyon tekintetében a képviseleti, továbbá a kezelési és rendelkezési jogot gyakorolja a csődtörvény korlátain belül. Az ő működése tehát érintheti, sőt érinti a hitelezők és a közadós érdekeit, de ő sem a hitelezőknek, sem a közadósnak nem ügyvédi képviselője, hanem a csődtömegnek, mint jogi személynek bíróilag kirendelt jogi képviselője. A tömeggondnoki tiszt tehát az ügyvéd képviseleti jogkörén belül esik, de azt ki nem meríti: ő a csődtömeg képviseletén kívül eső jogügyekben *ugy a hitelezőket, mint a közadóst képviselheti* és a csődtörvény 104. §-a értelmében jogosítva van a tömeggondnok mint hitelező követeléseket bejelenteni. A tömeggondnok mellé helyettes rendeltetik ki és azon esetekben, a melyekben a tömeggondnoki és ügyvédi képviselet egymással collisióba jönnek, a csődtömeget a helyettes-tömeggondnok képviseli. Épügy képviselheti a tömeggondnok ügyvédi minőségben a közadóst is, mert ez a csődtörvény 3-ik §-a értelmében *csak a csődtömeghez tartozó vagyon feletti* kezelési és rendelkezési jogát veszi el, *de nem jogi- és általános rendelkezési képességét*, ő ügyleteket ép úgy köthet, mint bárki más és a csődtömegen kívül eső rendelkezési jogát gyakorolhatja és mindezekben az ügyvéd őt épügy képviselheti, mint bármely más ügyfelet.

Korlátokat csak az ügyvédi rendtartás 47. §-a szab, mely szerint az ügyvédnek ugyanegy időben s ugyanazon vagy azzal lényeges összefüggésben álló ügyben mindkét felet képviselnie nem szabad.

Az ügyvédi rendtartás ezen intézkedése azonban *nem a tömeggondnokra, hanem az ügyvédre* vonatkozik, másrészt pedig az adott esetben az egyik fél a közadós, a másik fél pedig a hitelező volt, nem pedig a csődtömeg. Ha pedig — miként kimutattuk — a tömeggondnok ügyvédi minőségében a csődhitelezőnek képviselője lehet, nincsen ok, hogy miért ne képviselhetne valamely jogügyet vele szemben is.

Az adott esetben az ügyvédi képviselet tárgyát bíróságon kívüli egyezség létesítése képezte, mely tisztán a felek — a közadós és hitelező — akarat-elhatározásától függött és a csődtömeg érdekeit nem tangálta, mert a csődnök a hitelezők beleegyezése folytán történő befeje-

zését a csődtörvény 166—168. §§-ai szabályozzák és *a megszüntetés kérdése felett a bíróság végzésileg határoz.* Mődjában áll tehát a bíróságnak az egyezség vagy beszüntetés kérdésében a csődtőmeg érdekei fölött őrkődni, ellenben a tömeggondnoknak nem áll mődjában a csődöt a csődtőmeg érdekeinek sérelmével megszüntetni.

Ha tehát a tömeggondnok ügyvédi minőségében a közadós képviselőtére jogosítva van, akkor az ügyvédi rendtartás 54. §-a értelmében jogosítva van, attól szabad egyezkedés utján jutalomdíjat kikőtni, mert az adott esetben *a kardinális kérdést nem* (miként ezt a kereskedelmi és váltótörvénytörvény felfogta), *az képezte, vajjon a tömeggondnok magának a közadóstól jutalmazást kikőthetett-e, hanem az, vajjon ügyvédi minőségben a közadóst képviselheti-e,* mert ha igen, akkor ingyen munkára nem ítélhető és magának jutalomdíjat kikőthet.

Az eddigiekben kimutattuk, hogy a tömeggondnok kötelességszegést nem követ el, ha a közadóst olyan — különösen bíróságon kívőli — jogügyekben képviseli, melyek a csődtőmeg vagyoni érdekeire káros befolyással nincsenek, ámde ha ezen eset beállana, ebből csak az következne, *hogy az ilyen jogügyekben a csődtőmeget csak a helyettes tömeggondnok képviselhetné.* Elmozdítani a tömeggondnokot a bíróság a csődtörvény 104. §-a értelmében csak az esetben van jogosítva, ha a tömeggondnok kötelességének pontosan meg nem felel és ezt is csak ultima ratióknak állította oda a törvény, mert az idézett szakasz első bekezdése meghatározza, hogy a csődbíróság a tömeggondnokot kötelességei teljesítésére esetről-esetre 200 frtig terjedhető pénzbírsággal kényszerítheti.

A csődtörvény ezen határozmányai tisztán *a tömeggondnoki teendők*re vonatkoznak, melyeket a törvény szabatosan előír. Egyébre a bíróság hatásköre ki nem terjed, *mert a törvénytörvény az ügyvédnek nem fegyelmi hatósága.* A fegyelmi hatóság az ügyvédi kamara és csak ez van jogosítva fegyelmi vétség esetén az ügyvéddel szemben eljárni. A tömeggondnoki kötelességeket a törvény szabatosan előírja, ezek közt egy olyan sem létezik, melyet a tömeggondnok megsértett volna az által, hogy magának a csőd befejezése esetére jutalomdíjat kikőtt. Ha

mindazáltal a bíróság azon véleményben volt, hogy Dr. K. J. „ezen eljárása súlyos kötelességszegést képez“, *akkor az ügyet a fegyelmi eljárás megindítása végett az ügyvédi kamarához áttehette*, de a törvényszék egy ügyvédet rövid úton el nem csaphat, mert ez sérti az ügyvédi autonómiát, sérti az ügyvédi méltóságot, melyet a bíróságnak is respectálni kell, mert az ügyvéd a jogszolgáltatásnak egyik legfontosabb factora: a ki az ő méltóságát sérti, az a jogszolgáltatás méltóságán ejt csorbát.

Nagy hálával tartozunk ez esetben a budapesti kir. ítélőtáblának, a miért a kérdést finom jogászi distinctióval oldotta meg, mert ez által elejét vette az ügyvédi kar demonstratív fellépésének, mely az *elvi álláspont* tisztázása érdekében bizonyára bekövetkezett volna.